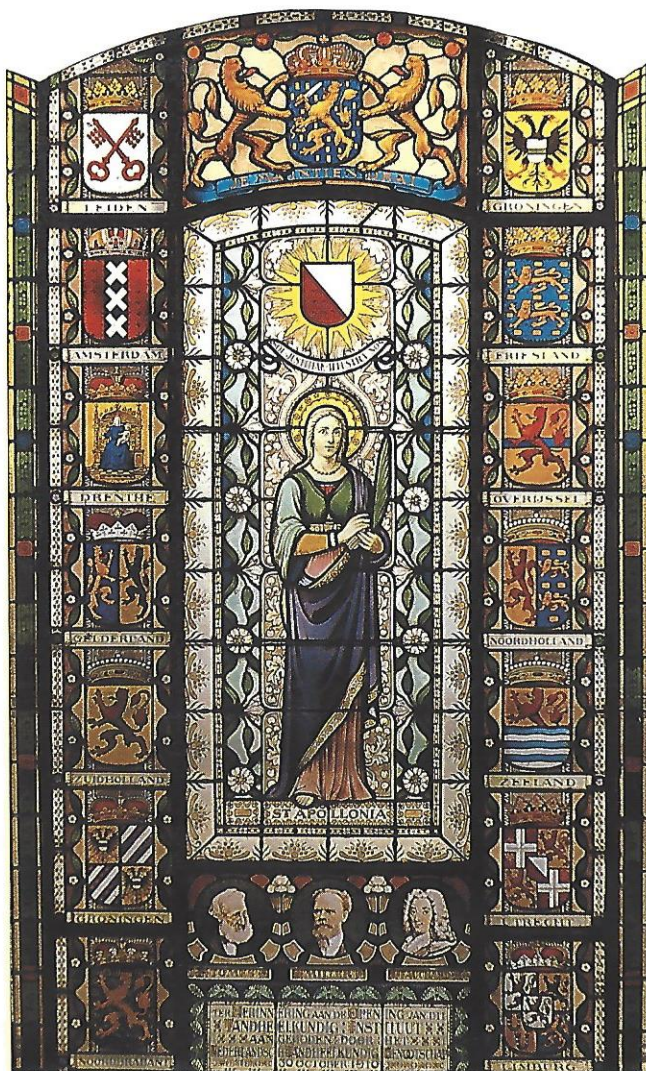

NEDERLANDSCH TANDHEELKUNDIG GENOOTSCHAP

Geschiedenis - Betekenis

Statuten - Huishoudelijk reglement

Bestuur Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap

H.A. de Koomen, voorzitter

E.C.M. Bouvy-Berends, vice-voorzitter

A. Groeneveld, 1e secretaris

J.M. van Doorne, 2e secretaris

F.H.M. Kroon, penningmeester

De geschiedenis en de betekenis
van het
Nederlandsch Tandheelkundig
Genootschap

Op verzoek van het bestuur
geschreven door
C.A.W. Korenhof

Uitgegeven ter gelegenheid van het
110-jarig bestaan
van het
Nederlandsch Tandheelkundig
Genootschap
26 oktober 1990

Foto omslag: Glas-in-loodraam aangeboden op 30 October 1910 door het bestuur van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap aan het Tandheelkundig Instituut te Utrecht ter gelegenheid van de verhuizing van de Wittevrouwenstraat naar "Huize Payenborch" aan de Oude Gracht.
Het raam stelt St. Apollonia voor. Aan de onderzijde afbeeldingen van drie grote tandheelkundigen, Tomes, Miller en Fauchard.
Het geheel omgeven door het Rijkswapen, de wapens van de Universiteitssteden, Leiden, Groningen en Amsterdam en de wapens van de elf provinciën.

Druk : Print 81, Doorn

DE GESCHIEDENIS EN DE BETEKENIS VAN HET NEDERLANDSCH TANDHEELKUNDIG GENOOTSCHAP

1. De beroepssituatie voor de oprichting van het Genootschap

Om het belang en de betekenis van de oprichting van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap goed te kunnen begrijpen, is het nodig de factoren die daartoe aanleiding gaven en de algemene beroepsomstandigheden van die dagen te schetsen.

Vóór de jaren tachtig van de vorige eeuw was het aanzien van het beroep gering en de kwaliteit van de opleiding, grotendeels buiten de verantwoordelijkheid van de beroepsgroep, slecht. Over de mentaliteit van de beroepsgenoten is weinig bekend, maar er zijn aanwijzingen dat deze niet bijster goed was. Van saamhorigheid was dan ook geen sprake. Men spande zich niet in het maatschappelijk aanzien van het vak te verheffen, zodat men onvoldoende aanzien genoot, met name in de medische wereld.

Ook het ontbreken van wettelijke kaders en een adequate vooropleiding, die tot 1877 eigenlijk nauwelijks bestond, speelden hier een rol. Verder werd door de angst voor concurrentie en door de neiging zich gewichtiger voor te doen dan men in werkelijkheid was (met de duidelijke bedoeling indruk te maken op het publiek), een sfeer geschapen van onderling wantrouwen en afgunst. Het zorgvuldig geheim houden van eigen kennis en - vooral - werkmethode droeg daar in niet geringe mate toe bij. Geen wonder dat intercollegiale wrijvingen veelvuldig voorkwamen (1).

Men kan met recht zeggen dat het maar een onaanzienlijke groep praktizijns was, die aan de tandheelkundige behoeften van die tijd trachtte te voldoen: ten dele met en ten dele zonder enige bevoegdheid. Zij waren toegerust met niets anders dan door ervaring en routine verkregen kundigheden, die meer van ambachtelijke aard waren dan voortkomend uit wetenschappelijke kennis en inzicht, hetgeen in een aantal gevallen natuurlijk niet als een negatieve kwalificatie hoeft te worden opgevat.

Uit het voorgaande laat zich gemakkelijk afleiden dat er geen enkel georganiseerd verband in het tandheelkundige beroepsveld bestond. Dit had bijvoorbeeld tot gevolg dat de exameneisen om tot tandmeester te worden bevorderd laag waren.

Vele tandmeesters hadden hun kundigheden op ambachtelijk-empirische wijze verkregen in een leermeester-gezel situatie bij een reeds gevestigde tandmeester. De tegenstellingen onderling werden in het leven geroepen door onder meer de volgende factoren:

1. een intern conflict tussen de opgeleiden van de 'oude lichte' van vóór 1877 en diegenen die daarna hun opleiding hadden genoten.
2. een conflict tussen inadequaat in Nederland opgeleiden en hen die een deel van hun opleiding in het buitenland ontvangen hadden.

3. de tegenstelling tussen universitair opgeleide medici, die ook de tandheelkunde mochten uitoefenen, en de op een lager niveau opgeleide tandmeesters.

Om te trachten een einde te maken aan bovengeschetste omstandigheden stak een aantal vooruitstrevende tandmeesters de hoofden bijeen.

Th. Dentz, één der initiatiefnemers tot oprichting van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap.

2. De oprichting van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap

In de jaren zeventig van de vorige eeuw was in Nederland naast de weinig ontwikkelde practici een kleine groep beoefenaren van de tandheelkunde ontstaan, die door het bezit van een artsdiploma, dan wel door studie in het buitenland of door persoonlijke inspanningen, was uitgegroeid boven het niveau van de eerder genoemde categorieën.

Deze in elk opzicht beter toegeruste practici kwamen op 6 juli 1879 bijeen ten huize van Dr. Th. Dentz. Deze had reeds op 22 juni 1865 aan de F.C. Donderstraat een afdeling tot herkenning en genezing van tandziekten tot ontwikkeling gebracht met het doel "kosteloze hulp te verlenen en onderwijs te geven aan geneeskundigen", dus nog niet aan aanstaande tandmeesters*). Op 28 september 1877 was Dentz tot eerste lector in de tandheelkunde benoemd, waardoor formeel het desbetreffende onderwijs aanving (2).

Dentz kwam via een vertegenwoordiger in tandheelkundige materialen en instrumenten in aanraking met Th. Picnot, een uit Engeland afkomstige tandmeester, die in 's Gravenhage een gerenommeerde praktijk voerde, waar o.a. de Koningin-Regentes Emma en haar dochter Wilhelmina, de latere koningin, zijn patiënten waren (3). Picnot wist Dentz te overtuigen van de noodzaak de Nederlandse tandmeesters in de een of andere organisatievorm bijeen te brengen om aldus de saamhorigheid te bevorderen. Hun op dit doel gerichte inspanningen maakten dat **Dentz** en **Picnot** in feite de initiatiefnemers tot oprichting van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap waren.

Immers, op hun instigatie vond op 6 juli 1879 de eerste vergadering plaats van wat in het vervolg het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap zou heten. Op de genoemde bijeenkomst was verder aanwezig: de arts **Dr. C.L.G. Becht**, die zijn collega Dentz kende uit het nog zo prille onderwijs. Hij was namelijk door de overheid aangesteld tot examinator in de tandheelkunde te Utrecht.

De andere leden waren **E.A. Becht**, een broer van de bovengenoemde **C.L.G. Becht**, **G. Dentz** en **John E. Grevers**, de later zo bekende lector in de diagnostiek, de bijzondere anatomie en weefselleer en de bijzondere pathologische anatomie van de gebitselementen. John E. Grevers had, evenals E.A. Becht en Th. Dentz's minder bekende broer George, examen gedaan te Utrecht, waar hij bekend stond als een briljant student. Hij was een kleurrijke persoonlijkheid en zou als lector (1908-1925) nog veel van zich doen spreken.

Uiteindelijk waren deze zes de oprichters van het Genootschap. Twee van hen waren arts die de tandheelkunde uitoefenden, vier waren tandmeester. Het betrof een hechte groep practici, die onderling reeds goede relaties onderhielden waardoor de oprichting van het Genootschap een goede kans van slagen had.

Zij vormden, op die 6e juli van 1879, meteen een voorlopig bestuur met Dr. Th. Dentz als voorzitter en Dr. C.L.G. Becht als secretaris.

*) Deze afdeling maakte deel uit van de door Prof. Dr. H. Snellen Sr., naar Prof. Donders' voorbeeld van 1855, opgerichte "Kliniek tot herkenning en genezing van huidziekten, keelziekten, kinderziekten, oorziekten, tandziekten", een privé-kliniek van Snellen, tezamen met specialisten der andere genoemde disciplines, die allen onbezoldigd hieraan meewerkten.

inrichten van kunsthanden, maar besluit dat het best
woude ^{Genukuntig} Inspecteurs van ^{Genukuntig} Geneeskunde, en op
wijzen, en de Secretaris opdragen, dit schriftelijk
te doen.

De Heer C. A. Bocht, meent, dat men het stand der
beziggen heel moeten kunnen bijbrengen, en acht het veel
wenselijker, dat er wel verandering wordt verzoekt,
waardoor het Examen wordt gewoerd van alle hand-
meester, ook die welke niet uitsluitend willen bezig-
houden met het inrichten van kunsthanden.

Op voordel van den Heer Grevers wordt nu besloten
voortloopig de ^{Genukuntig} Inspecteurs van ^{Genukuntig} Geneeskunde, meent,
king te doen van de oprichting van het Genootschap
en handtevens een Exemplaar der wet te betekenen.
terwijl wij ons voorbehouden bij voortkomende gevallen,
de heers van het adverteeren doormit bezorgden
andere ^{Genukuntig} aandacht te brengen. Dit laatste is
voortloopig aan de hand van het Bestuur overgelaten.

De Heer Bocht wordt de contributie door de stemming
meest gekend, en de kosten van het drukwerk, / rege-
menten afdankende voldaan.

De Heer Johan C. Grevers doet een mededeeling
over de aanwending der chloroform op het
gezicht van Gasperi door Devere, die na drie minuten, de handen
te hebben aangeraakt, met succes kan opereren, dat
Heer Grevers meent dat echter het diep liggen van
bijeenkomst veel moeilijker moet opleveren. Voort
voort de Heer Grevers eenige mijcoseopische praes-
paraten volgens Bocht.

De Heer Bocht bespreekt resectie tangeren bij extractie van
mijcoseopische wortels, evenaas Witnelstang, de schroef
en hancettangen.

Afwijkingen in processen dentitie

De Heeren Hoancken en C. I. Bocht, deelen enige
gevallen van abnormale 2de dentitie mede, waartop
op de afgeplaatte niet herhaalde tijden ontworpen.

De Heer Grevers doet een dergelijke geval mede
Hieruit ontwikkelt zich een dentitie, over het al
of niet van der derde dentitie, te het ontwikkelen van
achtergebleven kiemen, of een geheel nieuw ontwikkeling

Voorsel van den heer
Grovers om Inspect
Inspectie: de oprichting
van het Genootschap
bekend te maken

Mededeeling van den
heer Grovers over
leesde anaesthetica
(chloroform) door koop
van het Genootschap

Dr Th. Dentz
Aankomst tangeren van
Witnel

Abnormale
in de 2^e dentitie
en de 3^e g. dentitie
kerk.

De president vraagt nu, of er nog een
vergadering zal zijn, voor October.
De Heer Geo Dentz stelt voor, te houden
deff. vrijdag in October.

De Heer Grevers wil een Exca vergade-
ring; alled wordt besloten, en tevens zal bij de op-
volging der leden meegedeeld worden, of, en welke
vraagstukken, door is de de leden zal worden
behandeld.

Nog vraagt de Heer Grevers S^r, of de reit-
kosten van de leden zullen worden vergoed, doch
de vergadering meent dat het best is, dat ieder
voor zich beslist.

Nog heeft de Heer Grevers S^r de volgende vraag
te doen naar aanleiding van Art. 32.

Als de vice President, gelijk met den
President afwezig is, door wien zal de vergade-
ring als dan worden geleid. Op deze vraag meent
de vergadering te moeten antwoorden: "het oudste
tegenwoordig zijnde lid."

Niet meer aan de orde zijnde, sluit de
President, na een hartelijke dankzegging, aan
de vergadering des presidialen kamer, de vergadering
en verlaat de leden uit, om die des namiddag
in gezellig samen zijn, aan den gemeenschappelijken
maaltijd voortzetten.

(w.g.) Th. Dentz.

Voorstel om vergadering
en mededeeling of het
voornemen van de
inspectie

Besloten dat de Secretaris
de leden door wien
wordt betaald

Resolutie dat, bij
afwezigheid van voorz.
en vice voorz. het oudste
tegenwoordig zijnde lid de
vergadering leidt

Sluiting der vergadering

Geschreven notulen van de eerste vergadering van het Nederlandsch Tandheelkundig
Genootschap op Vrijdag 4 maart 1881 te Utrecht ten huize van Th. Dentz.

3. De oorspronkelijke functie en eerste ontwikkeling

De oprichting van deze eerste Nederlandse vereniging op het gebied der tandheelkunde vloeide dus voort uit de onvrede van de initiatiefnemers met de geschetste situatie. Het doel was hieraan en aan het daaraan inherente isolement een einde te maken. Daarnaast werd beoogd door middel van het uitwisselen en uitdragen van praktische en wetenschappelijke kennis het vakgebied te verheffen boven het ambachtelijke niveau van die dagen.

Uit artikel 1 van de oorspronkelijke statuten komt dit naar voren:

- a. de beoefening en uitbreiding der tandheelkundige wetenschap;
- b. het handhaven der belangen en der waardigheid van den tandheelkundigen stand.

John E. Grevers, één der oprichters en stuwende kracht in de beginjaren van het Genootschap.

In deze taakomschrijving komt het universele karakter van de jonge organisatie naar voren. Als enige beroepsgemeenschap had zij niet alleen op te komen voor het wetenschappelijk aanzien van de tandheelkunde, maar ook voor de maatschappelijke belangen van haar beoefenaren. Een dergelijke bundeling van taken lijkt in de tegenwoordige tijd wel erg pretentiefus, maar men moet in het oog houden dat de groep beoefenaren naar de huidige begrippen erg klein was en het beroep zelf nog weinig gedifferentieerd. Naar buiten toe genoot zij een minimale aandacht en van overheidsinmenging was dientengevolge nauwelijks sprake.

Na de oprichting door de groep van zes werden in maart 1881 op uitnodiging twee nieuwe leden toegelaten: Grevers sr. en Hanken. Becht sr., die toen reeds de praktijk had neergelegd, werd direkt bij zijn toetreden het erelidmaatschap aangeboden. Eén van de overwegingen daarbij was dat hij, als rustend practicus, meende het gewone lidmaatschap niet te mogen aanvaarden.

Men ziet dus dat de groep beperkt bleef tot een klein aantal verwante geestgenoten. Zo deed het Genootschap, wat wel eens genoemd wordt "zijn officiële intrede" met acht leden en één erelid. Het aantal leden zou lang klein blijven en groeide de eerste jaren slechts tot veertien, het erelid inclus. Het zou lange tijd een exclusief gezelschap blijven, vooral omdat de eisen tot toetreding bijzonder streng waren. Slechts zij, die maatschappelijk en/of wetenschappelijk toonaangevend en van onbesproken tandheelkundig, maar ook persoonlijk-ethisch gedrag waren, werden - vaak na lang wikken en wegen - uitgenodigd en konden de ballotage passeren. Afgezien van deze strenge selectie waren onder de leden alle windstreken vertegenwoordigd.

Het waren met name Dr. Th. Dentz en John E. Grevers die, vooral wetenschappelijk gezien, de stuwende kracht van de jonge vereniging vormden. Dr. Th. Dentz was, met slechts een korte onderbreking van maart 1889 tot 1890, niet alleen gedurende 19 jaar voorzitter, maar hij hield ook een voor die tijd indrukwekkend aantal wetenschappelijke voordrachten, zoals over contractie van amalgaam, speekselafzuigers, extractieleer, tandanatomie en tandpathologie, articulatoren, stollingsmechanismen van bloed en zelfs de evolutie van het gebit. Het laatste - ter illustratie - zeer eminent, zoals blijkt uit het feit dat hij reeds op de hoogte was van het eerste prille Cope-Osborn-concept over het evolutieproces.

Tijdens het 25-jarig bestaan, in 1904 gevierd, werd hij door de toenmalige voorzitter Van der Hoeven namens bestuur en leden gehuldigd; bij die gelegenheid werd hem tevens het erevoorzitterschap aangeboden.

Grevers, Dr. Becht, Van der Hoeven en, wat later in de eerste 25 jaar van het bestaan van het Genootschap, De Boer, Witthaus, Hamer, De Vries (J.J.E.), Frank (B.), Frank (L.), Neuhaus, Fuyt en Coebergh, behoorden tot degenen die vooral bijdroegen tot de wetenschappelijke ontwikkeling van het vakgebied vanuit het Tandheelkundig Genootschap.

Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap.

Een-en-tachtigste Vergadering

te AMSTERDAM,

in het American Hotel, Leidscheplein

op ZATERDAG 10 OCTOBER 1908,
des avonds te 8 ure.

ZONDAG 11 OCTOBER

des voormiddags 10 uur

in het hygiënisch laboratorium van Prof. SALTET,
84 Kloveniersburgwal b/d. Oudemanshuispoort.

AGENDA:

1. Opening der Vergadering.
2. Lezing der Notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Bestuursvoorstel tot het verleenen van het Eere-Voorzitterschap aan Dr. TH. DENTZ.
5. Bestuursverkiezing.
6. Verslag der Commissie tot het uitgeven der „Handelingen”.
7. Behandeling van een aanklacht der H.H. COEBERGH en WITTHAUS tegen den Heer FUYT, op grond van art. 39 van het huishoudelijk reglement.
8. Ballotage van de H.H. J. H. MUNTENDAM, tandarts, D. D. S. te Rotterdam en Dr. med. O. Z. SCHOENEWALD, tandarts te Amsterdam, wier candidatuur resp. gesteund wordt door H.H. WITTHAUS en VAN DER HOEVEN en door H.H. SCHÄFER en HAMER.
9. Bespreking van de motie-VAN DER HOEVEN, aangenomen in de Vergadering van 9 October 1898.

Deze motie luidt:

„Het N. T. G., vergaderd te Utrecht den 9den October 1898, spreekt als zijne meening uit, dat voorloopig geen vrouwelijke tandmeesters als leden worden aangenomen”.

10. Vrije mededeelingen.

1. B. FRANK, Amsterdam.

„Over de rotatiecassen der onderkaak”.
(Oorspronkelijke studie.)

2. Dr. ALFRED KANTOROWICZ, Bonn.

„Die Bedeutung der Fermente für die Zahnkrankheiten”.

3. Dr. O. SOLBERG, Paris.

„Gussarbeiten”, mit Demonstration.

De Secretaris

BÖLGER.

Het oudst-bekende gedrukte programma van het Genootschap.

Tot 1913, het jaar waarin het Genootschap zijn taken op het gebied van de belangenbehartiging overdroeg aan de in oprichting verkerende Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde, heeft het Genootschap zich ook actief beziggehouden met pogingen om de tandheelkundige wetgeving en het tandheelkundig onderwijs te verbeteren. Het was tot dat jaar namens de gehele professie de spreekbuis met de overheid. Talloze requesten, brieven en audiënties bij de betrokken regeringsfunctionarissen waren daarvan het resultaat (12). De maatschappelijke invloed, zowel politiek als sociaal, was waarschijnlijk relatief gering. Wel echter werden op persoonlijke titel politici of beleidsmakers beïnvloed.

Op maatschappelijk gebied was het allereerst Picnot, één der oprichters en later erelid, die meer buiten dan in het Genootschap gewerkt heeft. Hij wordt beschreven als „een der voornaamste persoonlijkheden, die het aanzien van onze stand . . . belangrijk verhoogd hebben”. „In een tijd toen het publiek hier te lande nog weinig besef had van hetgeen de tandheelkundige vermocht te doen, heeft hij door zijn nauwgezette arbeid het publiek opgevoed en tot de overtuiging gebracht, dat het moeite en kosten loonde om het gebit behoorlijk te doen verzorgen” (7).

Door het Genootschap zijn ook vele pogingen ondernomen om het tandheelkundig onderwijs te verbeteren en de daartoe benodigde wetgeving uit te breiden, te veranderen dan wel in te stellen. Immers, wel bestond sinds 1876 de wet die tot 1946 - zij het met de nodige wijzigingen - door alle decennia heen de grondslag voor de opleiding tot uitoefening der tandheelkunde is gebleven, maar in die jaren waren de exameneisen zo bescheiden en was de omvang van het onderzoek der kandidaten zo summier, dat bezit van het getuigschrift van tandmeester niet de minste aanleiding gaf daaraan enig gezag te ontleen.

Reeds op de tweede vergadering in 1881 stelt Dr. Dentz aan de orde of de vereniging zich zal laten vertegenwoordigen op de algemene vergadering van de Maatschappij van Geneeskunde. Daar werd een voorstel behandeld met een verzoek aan de regering om te voorzien in de behoefte aan „een volledige tandheelkundige school, waar aanstaande tandartsen in de gelegenheid worden gesteld zich voor te bereiden op de examens, zoals bedoeld bij de wet van 1879”. Het was Dr. Becht die tot afgevaardigde werd gekozen. Het voorstel werd tenslotte afgewezen. Het bleef bij één docent! In 1883 werd, op voorstel van John Grevers, een commissie benoemd om bij de regering een wetsherziening te bewerkstelligen. Tot het afleggen van het theoretisch tandheelkundig examen zouden alleen artsen, alsmede doctorandi en kandidaten in de medicijnen bevoegd zijn. Bovendien zouden aan de commissie, belast met het afnemen van het examen, twee tandheelkundige specialisten worden toegevoegd. Tevens zou een aantal met name genoemde vakken worden geëxamineerd. Het positieve resultaat zou de titel van **tandarts** opleveren.

Honderdste Vergadering

te Utrecht,

op Zaterdag 7 en Zondag 8 October 1916.

Zaterdag 7 October 1916, te 3 uur n.m. precies, in het Tandheelkundig Instituut der Rijksuniversiteit.

Dr. William G. Law.

1. New Ways and Means in the Practice of Orthodontia.
2. Demonstration: Appliances and Metals.

Des avonds te 8.30 precies, in **Maison Ruurds**, Kromme Nieuwe Gracht 20.

A g e n d a :

1. Opening der Vergadering.
2. Voorlezing der Notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Bestuursverkiezing.

Na afloop der Vergadering, ongeveer 11 uur, Souper, aangeboden door het N. T. G. aan zijne leden, in **Maison Ruurds**. (Ter gelegenheid der 100ste vergadering).

Zondag 8 October, des voormiddags te 10 uur precies, in het Tandheelkundig Instituut der Rijksuniversiteit.

1. Opening door den Voorzitter.
2. **Dr. J. A. W. van Loon**, Utrecht. Besprekingen en demonstraties van gevallen uit het grensgebied van chirurgie en tandheelkunde:
 - a. adenoidie vegetaties;
 - b. oostomyelites van de onderkaak;
 - c. fractuur van boven- en onderkaak bij een zesjarig kind;
 - d. immediaat prothese bij een continuiteits-resectie der onderkaak;
 - e. ankylom van het kaakgewricht met het daarbij voorkomend vogelgezicht;
 - f. de differentiaal diagnose bij palatinaal tumoren.
3. **De Heer J. Grevers**, Utrecht. „De histologie van anomale tanden” (met projectie).
4. **De Heer B. R. Bakker**, Utrecht. „Een hoofdstuk uit de theorie der protheseleer”.
5. **De Heer A. A. Hamer**, Amsterdam. „Kleine bijdrage tot de kennis omtrent de onderlinge verhouding van den schedelomtrek en de tandenboog”.
6. **De Heer I. J. E. de Vries**, Amsterdam. „Bespreking van een geval uit de practijk”.

Lunch in het Instituut.

Het Bestuur maakt de leden attent op art. 12, Huish. Reglement, luidende:
„**Introductie**, alléén bij het wetenschappelijk gedeelte der Vergaderingen, wordt aan het Bestuur overgelaten.”

Programma van de 100e vergadering.

Ondanks het negatieve antwoord van de regering op deze wens bleef het Genootschap diligent. Niets werd nagelaten om op de tekortkomingen van onderwijs en wetgeving de aandacht te vestigen. Dr. Dentz werd afgevaardigd naar de algemene vergadering van de Maatschappij van Geneeskunde met de opdracht invloed uit te oefenen op een aldaar te vormen besluit om bij de regering aan te dringen op betere regeling van de wet op de tandheelkunde. Mede daardoor had de poging succes: de regering besloot in 1891 om de medische wetgeving in het algemeen - en daarbij ook de wet op de tandheelkunde - te herzien.

Daarbij werd het Genootschap door de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, De Savornin Lohman, om advies gevraagd. De wens van het Genootschap werden aangehoord maar niet verhoord. Toch demonstreert een en ander wel de rol die het Genootschap in die tijd speelde als gesprekspartner met de regering.

Het Genootschap gaf de strijd niet op. In 1901 benoemde de toenmalige voorzitter A.A.H. Hamer een commissie om mogelijkheden te onderzoeken naar uitbreiding van het tandheelkundig onderwijs. Leopold Frank en Witthaus maakten zich daarbij verdienstelijk. Wederom werd aangedrongen op verandering van de wet regelende de eisen van het theoretisch en praktisch tandheelkundig examen. Aan het adres werd een studieplan toegevoegd, verdeeld over vier jaren, twee voor het theoretisch en twee voor het praktisch examen. Doch opnieuw werd het Genootschap met een kluitje in het riet gestuurd!

Ook met het probleem van de onbevoegde uitoefening van het beroep heeft het Genootschap zich beziggehouden. Eduard Becht heeft zich hiervoor bijzonder inspannen.

J. Sanders E.zn., voorzitter van het Genootschap tijdens het 50-jarig bestaan in 1930.

Het voorafgaande samenvattend, kan men de woorden van een vroegere voorzitter van het Genootschap, J. Sanders Ezn., gesproken ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van het Genootschap aanhalen: "Vooral gedurende de eerste 30 jaar van zijn bestaan*) heeft het N.T.G. veel gedaan tot verkrijging van een tevredenstellende wetgeving op de uitoefening der tandheelkunde en ter verbetering van het tandheelkundig onderwijs. Het heeft inzake deze aangelegenheden herhaaldelijk zich door adressen en door audiënties bij de betrokken Ministers tot de Regeering gericht en heeft ook wel deze op Haar verzoek van advies gediend".

En hij vervolgt: "Ja, wanneer wij van de handelingen uit die oude tijd kennis nemen, kunnen we zonder overdrijving zeggen dat vanaf de allereerste vergaderingen deze algemeene belangen een onderwerp van aanhoudende zorg van het Genootschap hebben uitgemaakt. En men kan veilig aannemen dat bijvoorbeeld de wetswijzigingen van 1892, waarbij de toelating tot de studie in de tandheelkunde gebonden werd aan het eindexamen H.B.S. met 5-jarige cursus of Gymnasium- β of daarmede gelijkgesteld staatsexamen, voor een groot deel aan het rusteloze werken van de leiders van het Genootschap te danken was". Aldus collega Sanders, de toenmalige voorzitter van het Genootschap, in zijn herdenkingsrede op 12 oktober 1929 (8).

Een andere taak, waaraan een ieder zich binnen het Genootschap wijdde, was het hooghouden van de beroepsethiek en het bevorderen van de onderlinge collegiale banden. Deze onderlinge gevoelens van waardering bleken bestand tegen, soms diepgaande, meningsverschillen, zoals over het lidmaatschap van Genootschapsleden van de Nederlandsche Tandmeesters Vereeniging. Tegenover niet-leden van het Genootschap was de houding echter vaak minder tolerant.

Het Genootschap werd in die dagen ook door een aantal, nu anecdotisch aandoende, eigenaardigheden en regels gekenmerkt. Zo was een belangrijk punt van discussie de vraag, of ook vrouwelijke tandartsen lid mochten worden. Het Genootschap heeft deze vraag lang in ontkennende zin beantwoord. Pas in 1908 werden "dames-tandartsen" tot het Genootschap toegelaten. In 1909 deed de eerste vrouwelijke collega haar intrede als lid.

Ook was het een tijdlang een verplichting voor de leden om, op straffe van een geldboete, op vergaderingen tegenwoordig te zijn. Alleen ziekte van het lid zelf of in zijn familie was een geldige reden van verzuim. Bekend is dat, ingevolge deze bepaling, in 1897 een lid beboet werd wegens afwezigheid. De reden van zijn afwezigheid was zijn huwelijksreis!

*) Namelijk totdat de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde werd opgericht.

4. Het monopolie doorbroken

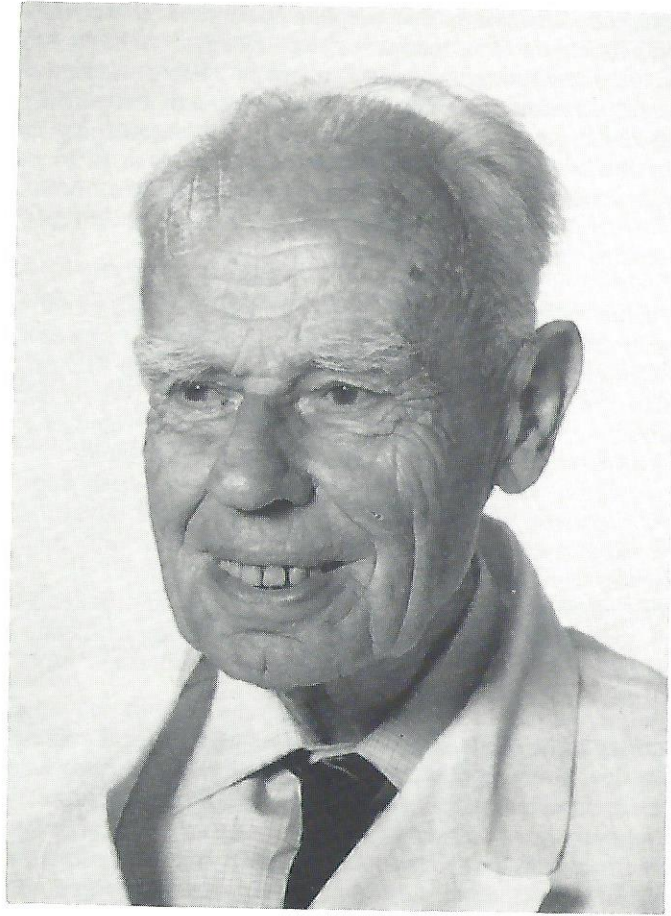
Tot 1893 bleef het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap de enige tandheelkundige organisatie en vereniging in ons land. In dat jaar werd te Amsterdam de Nederlandsche Tandmeesters Vereeniging opgericht. Ofschoon haar doelstellingen voor een deel parallel liepen aan die van het Genootschap, waren er ook andere uitgangspunten welke tot haar ontstaan leidden. Men kan zich thans afvragen waarom binnen 15 jaar na oprichting van het Genootschap, gelet op de geringe getalsterkte in die tijd, een tweede organisatie werd nagestreefd. De verklaring kan mede worden gezocht in het selecterende karakter van het Genootschap, waar nieuwe leden op hun antecedenten werden getoetst. Ook de uiteenlopende doelstellingen van beide organisaties speelden een rol. Het Genootschap had blijkens de statuten in de eerste plaats het oog op "de beoefening en uitbreiding der tandheelkundige wetenschap". In de tweede plaats kwam "het handhaven der belangen en der waardigheid van den tandheelkundigen stand", alsmede "het bestrijden van de onbevoegde uitoefening". Het Genootschap stond aanvankelijk zeer terughoudend tegenover de jongere Tandmeesters Vereeniging, aan wier leden het maken van reclame niet verboden was. Pas in 1896 werd, op grond van veranderde stemming, het lidmaatschap van beide verenigingen verenigbaar geacht, nadat enkele leden zich tevens bij de Tandmeesters Vereeniging hadden aangesloten.

Tussen beide verenigingen ontstond wel enkele malen enige samenwerking, maar het bestaan is nooit van enige invloed geweest op de samenstelling of werkzaamheden van het Genootschap. Geheel anders was zulks ten aanzien van de oprichting van de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen in 1904 en van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde tien jaar later.

De Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen werd door jonge collega's opgericht, uit ontevredenheid met sommige opvattingen van leidende tandartsen in die dagen; opvattingen, die ook binnen het Genootschap werden gehuldigd.

De Vereeniging trok gaarne alle te goeder naam en faam bekend staande collega's tot zich terwijl het Genootschap steeds verschillende beperkende bepalingen heeft gehandhaafd, die de kwantitatieve groei eerder tegenhielden dan bevorderden.

De Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde nam een deel der werkzaamheden van het Genootschap over. Haar activiteiten immers lagen - en liggen - voor het overgrote deel op maatschappelijk gebied. Veel van dit werk lag oorspronkelijk binnen de aandachtssfeer van het Genootschap, zoals het bevorderen van de mondhygiëne (later weer door het Ivoren Kruis overgenomen), de tandheelkundige verzorging van grote groepen der bevolking welke deze niet uit eigen middelen kunnen verschaffen en bemoeiingen met de wettelijke bepaling inzake tandheelkundig onderwijs en de uitoefening der tandheelkunde.

P.H. Buisman, bestuurslid, voorzitter en ere-voorzitter van het Genootschap gedurende méér dan 40 jaar.

Zo functioneerden uiteindelijk drie landelijke gezelschappen naast elkaar. Wel stelde men zich geregeld de vraag of de geschetste vertakking van het Nederlandse tandheelkundige verenigingsleven in drie organisaties wel het meest juist en doelmatig was, of daardoor niet onnodig tijd en krachten werden verbruikt en of niet naar een andere organisatievorm moest worden gestreefd. Men vroeg zich daarbij af of het Genootschap in zijn samenstelling en werkwijze min of meer belangrijke wijzigingen zou moeten ondergaan, maar kwam tot de slotsom dat nimmer vergeten mocht worden dat "het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap een machtige hefboom is geweest voor onze stand en onze wetenschap" (9).

Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap.

Honderd twee en dertigste Vergadering
op **DONDERDAG 16 OCTOBER 1930** te 1 uur n.m.

IN HET

TANDHEELKUNDIG INSTITUUT der R. U.
Jurphaassche weg 5, UTRECHT.

AGENDA:

1. Opening.
2. Voorzucht van den heer G. KORKHAUS te Bonn:
„Die Praxis der orthodontischen Prophylaxe und Frühbehandlung“.
3. Voorzucht van den heer E. R. BAKKER:
„Verband tusschen techniek en materiaalkennis“.
4. Voorzucht van den heer E. J. VAN DEN BERG:
„Partiële profthese en afneembaar brugwerk“.
5. Voorzucht van den heer J. MUSAPH KANTEMAN:
„Oorzaak van de mislukking van zekere soort porsseleinvulling“.

De Directeur van het Tandheelkundig Instituut stelt de leden in de gelegenheid om des voormiddags den gang van het onderwijs in het nieuwe gebouw in oogenschouw te nemen.
Bovendien hebben de lectoren mejuffrouw J. G. SCHURINGA en de heer H. DE GROOT zich bereid verklaard om in den loop van den morgen klinische demonstraties te geven voor de aanwezige leden.

Voortgezette Vergadering te 7 uur n.m. in
Hotel TERMINUS, Stationsplein.

6. Voorlezing der notulen.
7. Behandeling der ingekomen stukken.
8. Benoeming van een commissie tot nazien van de kas.
9. Bestuursverkiezing ingevolge periodieke afreding volgens art. 15 Huish. Regl. en vervulling van de vacature wijlen J. W. Switters.
De voorzitter is als zoodanig niet herkiesbaar.
De penningmeester heeft verzoekt niet meer voor een event. herbenoeming in aanmerking te komen.
10. Voorstel van het bestuur inzake uitnooiding tot het lidmaatschap. (Zie bijlage).
11. Voorzucht van den heer G. KORKHAUS te Bonn:
„Die Praxis der orthodontischen Prophylaxe und Frühbehandlung“.
12. Wetenschappelijke en casuïstische mededeelingen.
Reeds aangemeld: Demonstratie van den heer S. F. GÖTTLICH: „Kleinigheden voor de praktijk“.
13. Rondvraag.

N.B. De vergadering zal te ca. 5 uur worden geschorst voor het geven van gelegenheid tot (gemeenschappelijk) dineeren.
De lunchroom in het gebouw der Firma Tholen (Jurphaassche weg 1) biedt voor bezoekers der ochtend-demonstraties in het Tandheelkundig Instituut gelegenheid tot lunchen.
Het ligt voorts in de bedoeling om de avondvergadering zoo tijdig te doen eindigen, dat na aloop de groote steden nog per trein te bereiken zijn.
Leden, die gasten wenschen te introducereen voor de middag-bijeenkomst, gelieven den secretaris daarvan mededeeling te doen vóór 12 October.
Wijziging van het programma en in de volgende voorbehouden.

Tiel, 26 September 1930.

De Secretaris,
BUISMAN.

5. De huidige betekenis van het bestaan van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap

Zoals reeds terloops ter sprake kwam, is door verschillende voorzitters van het Genootschap, hetzij ter gelegenheid van de aanvaarding van hun functie, of in de installatietoespraak tot nieuwe leden, vaak gesproken over de betekenis van het lidmaatschap, het functioneren in het beroepsveld en de taak van zijn leden.

J.J. Backer Dirks, voorzitter van het Genootschap van 1939-1943.

In 1939 zegt de voorzitter J.J. Backer Dirks in zijn openingsrede der 150e vergadering dat "de geest van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap en de vriendschappelijke banden van zijn leden onderling nauwer behoorden te worden aangehaald dan de formules dit in hun algemeenheid voor de collegialiteit voorschrijven" (10).

"Wat ook het specifieke onderwerp van de rede mocht zijn, steeds klonk daarin door een toon van vriendschappelijke verbondenheid, zo kenmerkend voor een beperkte schare geestdriftige beoefenaren van het beroep. En altijd kon men in deze toespraken beluisteren hoezeer de sprekers zicht bewust waren van de verantwoordelijkheid en de eer, die het voorzitterschap van onze oudste beroepsorganisatie inhield en hoezeer zij zich 'drager' wisten van de hoge opvattingen van het Genootschap", gelijk Van Hasselt, in 1927 vice-voorzitter, het uitdrukte in zijn commentaar op de intreerede van J. Sanders Ezn", aldus Dr. J.B. Visser in 1956, die in zijn rede, uitgesproken bij het aanvaarden van het voorzitterschap "De taak van het Genootschap in de tegenwoordige tijd" tot onderwerp koos (11).

Daarnaast belichtte Visser de taak van het Genootschap aan de hand van de artikelen 1 en 3 der statuten, waar te lezen valt dat het Genootschap zich ten doel stelt de bevordering der tandheelkunde, in het bijzonder door beoefening der tandheelkundige wetenschap en dat voor het lidmaatschap in aanmerking komen personen die door publikaties, voordrachten of op andere wijze blijk hebben gegeven van bijzondere belangstelling voor de tandheelkundige wetenschap. Visser legde er eerder de nadruk op dat dit bijzondere karakter van discussiegezelschap het beste kon worden gediend door het Genootschap niet te veel in de voetsporen van de Vereeniging te laten treden, doch veeleer door het doen behandelen van "brandende vraagstukken in de wetenschap".

J.B. Visser, voorzitter van het Genootschap van 1956-1960.

En hier ligt nu juist het bijzondere bestaansrecht van het Genootschap in het huidige tijdsbestel, met zijn vele tandheelkundige verenigingen, studieclubs en andere organisatievormen binnen het beroep. Juist door het selectieve karakter komt in het Genootschap een groep collegae bij elkaar, die door verdiensten op maatschappelijk, wetenschappelijk, organisatorisch of praktizerend vlak, vraagstukken van alle zijden kan belichten.

Het Genootschap heeft hiermede een potentiële kennis en ervaring in huis, die zo veelzijdig en gedifferentieerd is als men in geen enkele andere beroepsorganisatie binnen de tandheelkunde heeft. Daarbij kunnen, door het eerder genoemde karakter van vriendschappelijke verbondenheid, door Dentz zelf "verbroedering, collegiale gevoelens en vriendschap" genoemd (3), ook onderwerpen besproken worden die, met hun commentaar, nog niet rijp zijn voor publikatie, toepassing of andere openbaarmaking. Elk lid kan in de discussie op onbevangen wijze bijdragen vanuit zijn eigen kundige invalshoek, zonder dat daarbij de kans bestaat voortijdig te hebben gesproken of gedacht. Het verklaart tevens waarom het ledental binnen het Genootschap kunstmatig klein wordt gehouden, waarbij veel meer naar kwaliteit dan naar kwantiteit wordt gekeken.

Hierdoor kan de stem van het Genootschap in een zeer vroeg stadium bijdragen tot meningsvorming binnen de tandheelkunde voor wat betreft vraagstukken waarvan de oplossingen nog niet zijn uitgekristalliseerd. Vanzelfsprekend heeft de meningsvorming binnen het Genootschap geen enkele dwingende zeggingskracht naar buiten toe. Echter, de resultaten van deze discussies kunnen bevruchtend werken op elk lid dat in zijn dagelijkse beroepssfeer de gevormde inzichten kan meenemen ten dienste van zijn eigen besluitvorming in andere tandheelkundige organisatievormen: vereniging, onderwijs en zelfs praktijkvoering.

L.V. Arnold, voorzitter van het Genootschap van 1968-1972

Het is vooral sinds het voorzitterschap van L.V. Arnold (1968-1972) dat deze zienswijze over de huidige functie van het Genootschap duidelijker verwoord is en gestalte heeft gekregen. Mogen de jonge leden van het Genootschap deze taak verder dragen en uitbouwen, zich bewust zijnde van het bijzondere, bovengeschetste karakter van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap, daarbij haar geschiedenis en betekenis eerbiedigend.

Utrecht, 17 mei 1990

C.A.W. Korenhof

GEciteerde BRONNEN

1. Buisman, P.H.: Ut de kleuterjaren van het Genootschap. Tijdschrift voor Tandheelkunde 157: 1950, 986-994.
2. Van Cittert, J.G.: De familie Dentz en de tandheelkunde, hoofdzakelijk te Utrecht. In 1877-1977. Van Tandmeesters en tandartsen, Amsterdam, 1977: 23-30.
3. Festen, M.E.: De geboorte van de eerste vereniging. Nederlands Tandartsenblad 19, 1986, 650-651.
4. Verslag van de vergadering van het N.T.G. op 8 oktober 1904. Tijdschrift voor Tandheelkunde 12, 1905, 153-300.
5. Archief Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap.
6. Korenhof, C.A.W.: Het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap. Een honderdjarige jubilaris. Almanak der T.S.V., John Tomes, Utrecht 1981, 24808-24812 (320-324).
7. Van der Hoeven, C.: Openingsrede ter herdenking van het 25-jarig bestaan van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap in 1904. Tijdschrift voor Tandheelkunde 12, 1905, 154-177.
8. Sanders, J.Ezn.: Rede gehouden bij de opening der gemeenschappelijke vergadering op zaterdag 12 oktober 1929, ter herdenking van het 50-jarig bestaan van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap en het 25-jarig bestaan van de Vereeniging van Nederlandsche Tandsartsen door den voorzitter van het N.T.G. J. Sanders Ezn. Tijdschrift voor Tandheelkunde 36, 1929, 1084-1097.
9. Buisman, P.H.: Uit de voltooid verleden tijd. Tijdschrift voor Tandheelkunde 61, 1954, 399-408.
10. Verslag der 150e vergadering van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap op donderdag 9 november 1939. Tijdschrift voor Tandheelkunde 47, 1940, 195-201.
11. Visser, J.B.: Over de taak van het Genootschap in de tegenwoordige tijd. Tijdschrift voor Tandheelkunde 63, 1956, 335-342.
12. Van Wiggen, G.J.: In meer eerbare banen. De ontwikkeling van het tandheelkundig beroep in Nederland van 1865-1940. Academisch Proefschrift, Rijksuniversiteit Utrecht, 1987, 363 p.

J. J. BACKER DIRKS
TANDARTS

ROTTERDAM, 5 Maart 1941.
EENDRACHTSWEG 2A

Deze brief is verzonden aan:
B.R.Bakker Utrecht.
P.H.Buisman Tiel.
F.Duyvensz Amsterdam.

Amice,

In de trein heb ik me pas bedacht, dat wij heel moeilijk kunnen vergaderen in Terminus, wanneer daar joden niet binnen mogen komen. Ik tel toch niet minder dan een 6 tal leden, trouwe opkomers, waaronder een Eere-lid en een Bestuurslid, die de vergadering door de keuze van de zaal niet zouden kunnen bijwonen.

Het lijkt mij daarom gewenscht naar een andere zaal uit te zien en ik denk daarbij speciaal aan gesloten huizen zooals Molenaar of iets dergelijks.

De keuze van Terminus lijkt mij zeer weinig fijngevoerdig. Met besten groet,
tát,

Moelijkheden tijdens de tweede wereld oorlog

NEDERLANDSCH TANDHEELKUNDIG GENOOTSCHAP

Utrecht 8 Maart 1941

Den Hoogedelgestrengen Heer
den Heer Procureur Generaal bij het
Gerechthof te
Amsterdam.

Hoogedelgestrenge Heer,

In vervolg op zijn schrijven van 26 ~~MAART~~ Februari j.l., heeft ondergeteekende de eer U beleefd te verzoeken wel goed te willen keuren, dat het Ned. Tandheelkundig Genootschap bijeen zal komen, niet op in bovengenoemd schrijven vermelde plaats en tijd, maar op Zaterdag 5 April om 7,30 n.m. en op Zondag 6 April om 9,30 v.m., beide in Huize Molenaar, Korte Nieuwstraat 6, te Utrecht.

Als bijlage vinde U het programma der vergadering, waarvoor Uwe goedkeuring wordt gevraagd.

Met de meeste hoogachting,
Heen bezwaar, mits geen onderwerpen van de eerste secretaris:
politieken aard ter sprake worden gebracht,
dient noch indirect.

Amsterdam, // . x 1941 / (B.R.Bakker.)
De Procureur-Generaal,
fgd Directeur van Politie.

Bakker

Ter kennisneming aan het Hooft der
plaatselijke Politie met verzoek om
doorzending aan belanghebbende.

AFSCHRIJF

Utrecht, 26 October 1953.
Jutphaasseweg 5,

Aan het Bestuur van het
Nederl. Tandheelk. Genootschap,
Groot Hertoginnelaan 34,
I_s-G_R_A_V_E_N_H_A_G_E.

Geacht Bestuur,

Zoals U bekend is, was ik bij de evacuatie van Arnhem op 25 September 1944 genoodzaakt om het gehele archief van het N.T.G. achter te laten, doordat wij op onze fietsen niet anders konden meenemen dan enkele dekens en wat eten voor de eerstvolgende dagen.

Vanuit Beekbergen bij Apeldoorn heb ik enkele levensgevaarlijke tochten naar mijn huis in Arnhem ondernomen en daarbij kans gezien om althans een deel van de bezittingen van het N.T.G., die ik historisch zo belangrijk vond, in mijn kelder te brengen, die toen reeds tot halve hoogte onder water stond.

Bij mijn terugkomst, na ongeveer 9 maanden, miste ik 6.a. het oudste notulenboek. Sedert dien heb ik eindeloze pogingen ondernomen om dit belangrijke werk te achterhalen. Ik zal U de geschiedenis van mijn omzwervingen besparen, ik zou er een boek over kunnen schrijven.

Het verheugt mij, dat het mij tenslotte gelukt is om het uit Nörhölz, een klein bergplaatsje in het Sauerland, terug te vinden. Misschien dat deze oude notulen juist voor het aanstaand jubileum van het N.T.G. nog van belang kunnen zijn. Een dezer dagen zal ik ze U toezenden.

Met vriendelijke coll. groeten,

w.g. Broekman.

STATUTEN NEDERLANDSCH TANDHEELKUNDIG GENOOTSCHAP

Heden, de éérentwintigste april negentienhonderd éérentachtig, verscheen voor mij, Mr. Eduard IJbrant Spier, notaris te Amsterdam: Mr. Johan Willem Smit, kandidaat-notaris, wonende te 's-Gravenhage, volgens zijn verklaring handelende als lasthebber blijkens een onderhandse akte, welke na voor echt te zijn erkend, aan deze akte is gehecht, van de heer drs. Taco Gjalt Johannes Kuipéres, tandarts, wonende te Maartensdijk, Valklaan 19.

De komparant verklaarde:

1. In een algemene vergadering van de te Utrecht zetelende vereniging: Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap, gehouden te Utrecht op zes maart negentienhonderd tachtig, is, blijkens een aan deze akte te hechten fotocopy van de notulen dezer vergadering, met algemene stemmen besloten:
 - de statuten, welke laatstelijk zijn vastgesteld bij akte op zesentwintig juni negentienhonderd negenenzeventig te mijnen overstaan verleden, geheel opnieuw vast te stellen, en
 - de lastgever te machtigen de akte van statutenwijziging te doen verlijden.
2. Krachtens het voorgaande luiden deze statuten voortaan als volgt:

NAAM EN ZETEL

Artikel 1

1. De vereniging is genaamd: Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap.
2. Zij heeft haar zetel in de gemeente Utrecht.

OPRICHTINGSDATUM, GENOOTSCHAPPELIJK JAAR

Artikel 2

1. Het Genootschap is opgericht op zesentwintig oktober achttienhonderd tachtig.
2. Het boekjaar der vereniging (genootschappelijk jaar) valt samen met het kalenderjaar.

DOEL EN MIDDELEN

Artikel 3

Het Genootschap stelt zich ten doel:

de bevordering der tandheelkunde, in het bijzonder door beoefening der tandheelkundige wetenschap.

Zij tracht dit doel te bereiken langs wettelijke weg en wel door onder andere het houden van vergaderingen tot het behandelen van onderwerpen met betrekking tot de theorie en de praktijk der tandheelkunde, welke onderwerpen bij voorkeur door de leden worden ingeleid.

LEDEN

Artikel 4

1. Het genootschap kent naast zijn leden in de zin der wet, zijnde gewone leden en seniorleden, ook buitengewone leden en ereleden, die voor de toepassing dezer statuten worden begrepen onder de term „leden”, tenzij deze statuten uitdrukkelijk anders bepalen.
Het lidmaatschap van het Genootschap is persoonlijk.
2. De toelating tot gewoon lid of buitengewoon lid en de benoeming van een erelid geschieden door de algemene vergadering. De secretaris deelt aan de verkozenen schriftelijk mede dat zij tot het lidmaatschap worden uitgenodigd. Aanvaardt zij de uitnodiging, dan vindt de installatie als lid plaats in de eerstvolgende algemene vergadering. Om tot gewoon lid, buitengewoon lid of erelid te kunnen worden toegelaten, moet de voorgedragene minstens drie/ vierden der uitgebrachte geldige stemmen op zich verenigen.
De stemming geschiedt schriftelijk en in geheime zitting.
3. Tot gewone leden kunnen worden toegelaten:
 - a. zij, die volgens de Nederlandse wet de hoedanigheid van tandarts hebben verkregen;
 - b. zij, die ingevolge artikel 7a en 7d van de Wet van zeventwintig september negentienhonderd tweeënzestig (Staatsblad 386) bevoegd, dan wel toegelaten zijn, tot de uitoefening der tandheelkunst.
Voor het gewone lidmaatschap komen -ter beoordeling van de algemene vergadering- in aanmerking personen, die door publicaties, voordrachten of op andere wijze blij hebben gegeven van bijzondere belangstelling voor de tandheelkundige wetenschap.
4. Tot buitengewone leden kunnen worden toegelaten: beoefenaren van andere takken van wetenschap, die -ter beoordeling van de algemene vergadering- blij hebben gegeven van bijzondere belangstelling voor de tandheelkundige wetenschap.
5. Tot ereleden kunnen worden benoemd: personen met bijzondere verdiensten -ter beoordeling van de algemene vergadering- ten aanzien van het Genootschap of van de tandheelkundige wetenschap.
6. Seniorleden zijn die gewone leden, die de leeftijd van vijftig jaar hebben bereikt, dan wel zich eerder uit hun tandheelkundige werkzaamheden hebben teruggetrokken en blijkens schriftelijke mededeling als seniorlid wensen te worden aangemerkt.
Zij behouden alsdan alle rechten, die aan hun lidmaatschap waren verbonden.

EINDE LIDMAATSCHAP

Artikel 5

1. Het lidmaatschap eindigt:
 - a. door overlijden;
 - b. door schriftelijke opzegging door het lid;
 - c. door opzegging namens het Genootschap door de algemene vergadering, op voorstel van het bestuur, wanneer een lid heeft opgehouden aan de vereisten door de statuten voor het lidmaatschap gesteld te voldoen, alsook wanneer redelijkerwijs van het Genootschap niet gevergd kan worden het lidmaatschap te laten voortduren;
 - d. door ontzetting namens het Genootschap door de algemene vergadering, op voorstel van het bestuur, wanneer een lid handelt in strijd met de statuten, reglementen of besluiten van het Genootschap, als het lid het Genootschap op onredelijke wijze benadeelt, als het lid handelt in strijd met de waardigheid of de belangen van het Nederlands Tandheelkundig Genootschap, mits ten gunste van het betrokken voorstel tenminste drie/vierden der uitgebrachte, geldige, stemmen zijn uitgebracht.
2. Wanneer het lidmaatschap in de loop van een boekjaar eindigt, blijft desalniettemin de jaarlijkse bijdrage voor het geheel verschuldigd.

OPZEGGING DOOR EEN LID

Artikel 6

1. Opzegging van het lidmaatschap geschiedt schriftelijk bij de eerste secretaris en kan slechts geschieden tegen het einde van een boekjaar en met inachtneming van een opzegtermijn van vier weken.
2. een lid kan binnen een maand, nadat hem een besluit, waarbij de verplichtingen van de leden zijn verzwaard, is bekend geworden of is medegedeeld, door opzegging van zijn lidmaatschap de toepasselijkheid van het besluit te zijnen opzichte uitsluiten.

Artikel 7

De gewone leden zijn gehouden aan een jaarlijkse contributie, bij de aanvang van het jaar te voldoen. Het bedrag daarvan wordt telkenjare in de najaarsvergadering vastgesteld. In bijzondere gevallen kan op verzoek aan het bestuur van dat bedrag worden afgeweken. Een toetredend gewoon lid betaalt voor het eerst contributie over het jaar, volgende op dat van zijn toelating.

Buitengewone leden, ereleden en seniorleden zijn vrijgesteld van contributie. De laatstgenoemden voor het eerst in het verenigingsjaar, volgende op dat, waarin zij seniorlid zijn geworden.

BESTUUR

Artikel 8

1. Het bestuur van het Genootschap wordt door de algemene vergadering uit de gewone leden benoemd.
2. Het bestuur bestaat uit een voorzitter, een vice-voorzitter, een eerste secretaris, een tweede secretaris en een penningmeester.
3. De leden van het bestuur worden voor elke functie afzonderlijk gekozen.
4. Het huishoudelijk reglement stelt nadere regelen met betrekking tot de wijze van verkiezing, de zittingsduur en de taak van het bestuur.

BEHEER EN VERTEGENWOORDIGING

Artikel 9

1. Het bestuur is belast met het besturen van het Genootschap.
2. Het bestuur is, met goedkeuring van de algemene vergadering, bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten, tot het kopen, vervreemden of bezwaren van registergoederen, tot het sluiten van overeenkomsten waarbij het Genootschap zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidsstelling voor een schuld van een derde verbindt; op het ontbreken van gemelde goedkeuring kan door of tegen derden een beroep worden gedaan.
3. De voorzitter en de eerste secretaris zijn, ieder afzonderlijk, bevoegd tot vertegenwoordiging van het Genootschap.
4. Voor het beschikken over saldi bij banken of girodiensten tot een bedrag, jaarlijks door het bestuur vast te stellen, is het optreden van de penningmeester voldoende.
De penningmeester vertegenwoordigt het Genootschap zelfstandig bij het verlenen van kwijting van door hem namens het Genootschap ontvangen bedragen.
5. Bij ontstentenis of belet van de in de voorgaande twee leden genoemde personen, worden zij vervangen door een der overige bestuursleden.
6. Personen die hetzij krachtens dit artikel, hetzij krachtens procuratie, het Genootschap vertegenwoordigen, oefenen deze bevoegdheden pas uit, nadat in een voorafgaande bestuursvergadering tot het verrichten van de betrokken rechtshandeling (of groep rechtshandelingen) is besloten. Op het ontbreken hiervan kan door of tegen derden geen beroep worden gedaan.

Artikel 10

Het Genootschap kan in naam van de leden rechten bedingen en in hun naam verplichtingen aangaan. Zij kan namens de leden tot handhaving van de bedongen rechten in rechte optreden, waaronder begrepen het vorderen van schadevergoeding.

ALGEMENE VERGADERINGEN

Artikel 11

1. Er worden tenminste twee algemene vergaderingen per jaar gehouden. Behoudens in door het bestuur te bepalen bijzondere gevallen, worden deze vergaderingen gehouden in de maanden maart (voorjaarsvergadering) en oktober (najaarsvergadering).
2. Het bestuur is bevoegd - en indien hetzij één/tiende der leden in de zin der wet, hetzij tien leden in de zin der wet daartoe schriftelijk de wens te kennen geven, verplicht - een buitengewone algemene vergadering bijeen te roepen.
3. Het stemrecht komt slechts toe aan de gewone leden en seniorleden, voor zover deze niet zijn geschorst.
Buitengewone leden en ereleden hebben slechts een adviserende stem.
4. Stemming over onderwerpen, niet betreffende verkiezing van personen of toelating van leden, geschiedt mondeling; stemming over verkiezing van personen of toelating van leden geschiedt met gesloten, ongetekende, door het bestuur ter beschikking gestelde briefjes.
5. Alle besluiten worden genomen met volstrekte meerderheid van stemmen, voor zover de statuten geen grotere meerderheid voorschrijven.
6. Onder „stemmen” als bedoeld in deze statuten of het huishoudelijk reglement worden verstaan: „geldig uitgebrachte stemmen”; als niet uitgebracht gelden ondertekende stembriefjes.
Blanco stemmen gelden als uitgebracht; blanco stemmen zullen echter niet gelden als op het betrokken onderwerp (of betrokken persoon) verenigde stemmen.
7. De termijn van oproeping bedraagt tenminste veertien dagen, die ter oproeping en der vergadering niet medegerekend.
8. Oproepingen geschieden door het verzenden van een daartoe strekkende brief, waarin zijn vermeld:
 - de plaats, datum en aanvang der vergadering, en
 - de te behandelen onderwerpen.Vergaderingen worden gehouden ter plaatse en ten tijde in de oproeping, welke schriftelijk geschiedt, vermeld.
9. Indien in een vergadering aan de orde worden gesteld voorstellen tot benoeming van een of meer bestuursleden en het bestuur daarvoor een of meer kandidaten heeft gesteld, zal het de oproeping voor die algemene vergadering met de namen van elk der kandidaten zo tijdig aan de leden doen toekomen, dat deze gedurende tien dagen gelegenheid hebben tegencandidaten aan de vereniging op te geven en deze tegencandidaten in een aanvulling op de oproeping bij voorkeur tenminste zeven dagen vóór de dag der vergadering aan de leden kunnen worden medegedeeld. Het stellen van tegencandidaten geschiedt door een schriftelijke mededeling aan de eerste secretaris ondertekend door tenminste vijf gewone leden, onder vermelding van de naam en het adres van ieder der voorgestelde tegencandidaten, vergezeld van een daartoe strekkende schriftelijke bereidverklaring van de betrokken tegencandidaat.

Ten aanzien van de betrokken plaats in het bestuur, zal de stemming gaan tussen de door het bestuur voorgedragen candidaat en de eventuele tegencandidaten.

Verkrijgt ten aanzien van de betrokken vacature bij eerste stemming niemand de volstrekte meerderheid, dan vindt een herstemming plaats tussen de twee kandidaten, die, hetzij beiden het hoogste aantal, hetzij het hoogste en het op één na hoogste aantal stemmen hebben verworven.

Blijken meer dan twee personen in aanmerking te komen voor de herstemming, dan zal de herstemming gaan tussen de candidaat, die het hoogste aantal stemmen heeft verworven en de oudste der kandidaten, die een gelijk aantal stemmen verwierven, casu quo tussen de oudste en de op één na oudste der kandidaten, die een gelijk aantal stemmen hebben verworven.

Mochten bij de herstemming de stemmen staken, dan geldt de oudste in leeftijd der kandidaten als benoemd.

10. Het bestuur brengt in de voorjaarsvergadering, behoudens verlenging van deze termijn door de algemene vergadering, zijn jaarverslag uit en doet onder overlegging van de door het bestuur vastgestelde balans en staat van baten en lasten, rekening en verantwoording over zijn in het afgelopen boekjaar gevoerd bestuur. Na verloop van de termijn kan ieder lid deze rekening en verantwoording in rechte vorderen.
In de najaarsvergadering wordt door het bestuur aan de algemene vergadering een begroting voorgelegd, onder gelijktijdige aanbieding van een voorstel omtrent de contributie voor het komende jaar.
11. De algemene vergadering benoemt jaarlijks een commissie van tenminste twee leden, die geen deel mogen uitmaken van het bestuur. De commissie onderzoekt de rekening en verantwoording van het bestuur en brengt aan de algemene vergadering verslag uit van haar bevindingen.
12. Vereist het onderzoek van de rekening en verantwoording bijzondere boekhoudkundige kennis, dan kan de commissie van onderzoek zich door een deskundige doen bijstaan. Het bestuur heeft tegenover de commissie ten behoeve van haar onderzoek dezelfde verplichtingen als het volgens artikel 47 lid 3 Boek 2 Burgerlijk Wetboek tegenover een eventuele raad van commissarissen zou hebben.
13. De last van de commissie kan te allen tijde door de algemene vergadering worden herroepen, doch slechts door de benoeming van een andere commissie.
14. Het huishoudelijk reglement kan nadere regelen vaststellen met betrekking tot de algemene vergaderingen.

STATUTENWIJZIGING

Artikel 12

1. Een voorstel tot statutenwijziging kan worden gedaan, hetzij door het bestuur, hetzij overeenkomstig artikel 11 lid 2, mits de aldaar genoemde leden daarvan tenminste zes weken vóór een algemene vergadering kennis geven aan het bestuur.
2. Voor een besluit tot statutenwijziging is een meerderheid van tenminste twee/derden der uitgebrachte geldige stemmen vereist, behoudens het in artikel 13 lid 4 eerste zin bepaalde.
3. Wijzigingen in de statuten treden niet in werking dan nadat hiervan een notariële akte is opgemaakt, onverminderd het bepaalde in artikel 16.

ONTBINDING

Artikel 13

1. Het Genootschap wordt ontbonden:
 - a. door een daartoe strekkend besluit van de algemene vergadering;
 - b. door insolventie, nadat zij in staat van faillissement is verklaard, of door de opheffing van het faillissement vanwege de toestand van de boedel;
 - c. door de rechter in de gevallen in de wet bepaald;
 - d. door het geheel ontbreken van leden.
2. Een voorstel tot ontbinding kan worden gedaan:
 - a. door het bestuur;
 - b. overeenkomstig artikel 11 lid 2
3. Van het voorstel moet uiterlijk zes weken vóór de behandeling de leden kennis worden gegeven.
4. Voor een besluit tot ontbinding -of wijziging van dit lid- is een meerderheid vereist van tenminste drie/vierden in een vergadering, waarin meer dan twee/derden van het totale aantal stemgerechtigden aanwezig is of vertegenwoordigd is.

Is het vereiste quorum niet ter vergadering aanwezig, of wordt de vereiste meerderheid niet gehaald, is het voorstel verworpen.
5. De ontbinding wordt ingeschreven in het ten kantore van het in artikel 16 van deze statuten bedoelde register.

In het geval onder lid a. van dit artikel wordt hiervoor zorggedragen door hen die met de vereffening zijn belast, in het geval onder 1b. van dit artikel door de curator in het faillissement, in het geval onder lid 1c. van dit artikel door de griffier van het college waarvoor de zaak laatstelijk aanhangig was, in het geval onder lid 1d. van dit artikel door de laatste bestuursleden of door de vereffenaars.

BESTEMMING LIQUIDATIESALDO

Artikel 14

Bij ontbinding van het Genootschap zal in een algemene vergadering aan het batig saldo en eventueel aan haar bezittingen een bestemming worden gegeven, zoveel mogelijk overeenkomstig het doel van het Genootschap.

HUISHOUELIJK REGLEMENT

Artikel 15

Een door de algemene vergadering, met overeenkomstige toepassing van artikel 12, vast te stellen en te wijzigen huishoudelijk reglement geeft nadere regelen met betrekking tot het beheer en de interne organisatie van het Genootschap.

Een bepaling in het huishoudelijk reglement blijft buiten toepassing, voorzover die toepassing in strijd is met de wet of deze statuten.

INSCHRIJVING

Artikel 16

In het openbaar verenigingsregister, gehouden door de Kamer van Koophandel en fabrieken, binnen welk gebied het Genootschap haar zetel heeft, dient te worden ingeschreven door de bestuurders van het Genootschap:

1. elke statutenwijziging, met nederlegging van een authentiek afschrift van de akte, bevattende de statutenwijziging;
2. de ontbinding van het Genootschap;
3. de naam, de voornamen en de woonplaats van alle bestuursleden, aan wie door de statuten vertegenwoordigingsbevoegdheid is toegekend, met de vermelding of zij bevoegd zijn het Genootschap afzonderlijk, gezamenlijk of tezamen met één of meer anderen te vertegenwoordigen.

Tenslotte verklaarde de komparant, dat het huishoudelijk reglement zodanig is gewijzigd, dat de doorlopende tekst van het huishoudelijk reglement luidt overeenkomstig de aan deze akte te hechten tekst. De komparant is mij, notaris, bekend. Deze akte, in minuut opgemaakt, is verleden te Amsterdam op de datum in het hoofd van deze akte vermeld.

Na zakelijke opgave van de inhoud van deze akte aan de verschenen persoon, heeft deze verklaard van de inhoud van deze akte te hebben kennisgenomen en op volledige voorlezing daarvan geen prijs te stellen. Vervolgens is deze akte na beperkte voorlezing, door de komparant en mij, notaris, ondertekend.

(GETEKEND): J.W. Smit - E.U. Spier

HUISHOUELIJK REGLEMENT NEDERLANDSCH TANDHEELKUNDIG GENOOTSCHAP

Artikel 1

1. Het huishoudelijk reglement van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap bevat bepalingen omtrent de inrichting, het bestuur en de belangen van het Genootschap voor zover daarin niet door de statuten is voorzien.
2. Tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald, wordt in dit huishoudelijk reglement onder leden verstaan: gewone leden, buitengewone leden, ereleden en seniorleden.

HOOFDSTUK I

Van de leden

Artikel 2

Telkenjare wordt in de voorjaarsvergadering vastgesteld het maximale aantal uit te nodigen personen voor het volgende jaar. In bijzondere gevallen kan de algemene vergadering besluiten dit aantal te overschrijden. Het voorstel tot uitnodiging van de voor te dragen personen geschiedt door het bestuur. De lijst met de namen van deze personen wordt samengesteld aan de hand van schriftelijke aanbevelingen van de zijde der leden. In aanmerking kunnen worden gebracht personen, wier aanbeveling door minstens drie leden is ondersteund. Als uitgangspunt voor genoemde aanbevelingen dient te worden genomen de omschrijving van artikel 4 der statuten; zij moeten tot uiterlijk twee maanden voor de voorjaarsvergadering bij het bestuur worden ingediend. Indien het bestuur meent een aanbeveling niet te kunnen overnemen, treedt het in overleg met de voorstellers; de naam van de candidaat kan dan eventueel voorlopig ter zijde worden gelegd.

De lijst van uit te nodigen personen wordt zes weken voor de voorjaarsvergadering onder gesloten couvert aan de leden toegezonden met verplichting tot geheimhouding. Deze lijst omvat tevens de motivering en de namen der voorstellers. Binnen drie weken kunnen de leden hun eventuele bezwaren, met redenen omkleed, aan het bestuur kenbaar maken; deze bezwaarschriften moeten worden ingediend bij de eerste secretaris. Naar aanleiding hiervan treedt het bestuur in overleg met de voorstellers; zonodig kan de naam van de candidaat van de lijst worden afgevoerd. Indien in dit opzicht geen overeenstemming tussen bestuur en voorstellers wordt bereikt, beslist de algemene vergadering.

Artikel 3

Het bestuur kan in bijzondere gevallen, op schriftelijk verzoek van een lid, introductie verlenen bij het wetenschappelijk gedeelte der ledenvergaderingen.

HOOFDSTUK II

Van het bestuur

Artikel 4

De bestuursleden treden om de twee jaren af en zijn herkiesbaar.

Artikel 5

De verkiezing van het bestuur heeft plaats in de najaarsvergadering; in de daarop volgende voorjaarsvergadering aanvaarden de gekozenen hun functies.

Artikel 6

Bij een tussentijdse vacature verdeelt het bestuur de betreffende werkzaamheden onderling tot de eerstvolgende algemene vergadering, waarop in de vacature zal worden voorzien.

Artikel 7

De voorzitter leidt de vergaderingen en beslist bij staking van mondeling uitgebrachte stemmen.

Artikel 8

Het regelt de volgorde der werkzaamheden, ondertekent de goedgekeurde notulen, akten en besluiten en draagt zorg dat deze laatste worden uitgevoerd.

Artikel 9

Bij ontstentenis van de voorzitter vervult de vice-voorzitter diens taak. Is deze verhinderd, dan treedt een der andere bestuursleden in diens functie.

Artikel 10

De eerste secretaris is belast met:

- a. het houden der notulen van de vergaderingen;
- b. de briefwisseling;
- c. het toezicht op de redactie en correctie van al hetgeen vanwege het Genootschap wordt gedrukt;
- d. het uitbrengen van het jaarlijks verslag nopens de werkzaamheden van het Genootschap;
- e. de bewaring van alle stukken en geschriften van het Genootschap.

Artikel 11

De penningmeester voert het geldelijk beheer. Hij int de contributie en ontvangt de het Genootschap toekomende bedragen en betaalt de verschuldigde gelden.

Bij tussentijds aftreden doet hij rekening en verantwoording aan het bestuur en draagt alle bescheiden en bezittingen, welke onder zijn berusting zijn, over aan de voorzitter.

Artikel 12

De tweede secretaris staat de eerste secretaris bij in zijn werkzaamheden en vervangt deze, indien nodig.

HOOFDSTUK III

Van de vergaderingen

Artikel 13

De werkzaamheden van de algemene vergaderingen kunnen omvatten:

- a. inleidingen en onderlinge bespreking van onderwerpen met betrekking tot de theorie en de praktijk der tandheelkunde;
- b. voordrachten en demonstraties;
- c. mededelingen;
- d. huishoudelijke aangelegenheden.

De orde der werkzaamheden wordt door de voorzitter in overleg met het bestuur geregeld.

Artikel 14

De voorzitter is gerechtigd om, in overleg met het bestuur, onderwerpen, niet in de oproepingsbrief vermeld, ter tafel te brengen.

De vergadering beslist omtrent tijdstip en wijze van behandeling en eventueel omtrent voorbereiding door een commissie.

Leden, die een voorstel behandeld wensen te zien, geven daarvan tenminste vier weken voor de algemene vergadering schriftelijk kennis aan de secretaris.

Artikel 15

De algemene vergadering kan voor de behandeling en voorbereiding van bepaalde aangelegenheden een bijzondere commissie instellen.

In dringende gevallen is de voorzitter gerechtigd een dusdanige commissie in te stellen.

Artikel 16

Bestuursleden, leden ener commissie en officiële afgevaardigden van het Genootschap hebben recht op vergoeding van, eventueel tegemoetkoming in reis- en verblijfkosten uit de kas van het Genootschap.

HOOFDSTUK IV

Algemene bepalingen

Artikel 17

De uitlegging of verklaring van dit reglement berust in hoogste instantie bij de algemene vergadering. In gevallen, waarin het reglement niet voorziet, beslist de algemene vergadering.

Aldus vastgesteld in de algemene vergadering van het Genootschap op 6 maart 1980.

Statuten en Reglement
van het
Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap.

Statuten

Art. I.

Het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap
opgericht te Utrecht in opzigt van een
tydperk van 29 jaars, stelt zich te doel:

- A. de beoefening en uitbreiding der tand-
heelkundige wetenschap.
- B. het handhaven der belangen en der
waardigheid van de tandheelkundige stand.

Art. II.

Men zal het voorgestelde doel trachten te
bereiken door:

- A. het houden van vergaderingen;
- B. het gezamenlijk behandelen van al
dat betrekking heeft op de weten-
schappelijke en praktische beoefening der
tandheelkunde;
- C. het gezamenlijk beramen van maatregelen
omtrent al dat in verband staat met de
belangen van de tandheelkundige stand.

De eerste en laatste bladzijde van de eerste Statuten en Reglementen van het
Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap.

Hoofdstuk V.
Algemeene Bepalingen
Art. XXXIII -

De uitlegging of verklaring van het reglement is
inblants aan de vergadering voortkomend.

Art. XXXIII -

Sticht de vergadering eenige bevoegdheid in het reglement
niet ingevest acht, dan zal deze, na door drie leden
in de stemming der aanwezige leden te zijn goedgekeurd,
in de titels, bronzen opnamen en krachten van
hetzelve tot aan de eerst volgende vergadering van
het volgende genootschapsjaar.

M. g.

H. Meutz
C. H. G. Becht
John E. Grevers
A. A. Becht
George W. de Fe
Theodore Pienst
J. J. Grevers
C. G. H. Hanker
E. P. Weinst
W. F. Dijkstra
Wm. A. A. Grevers
J. A. I. Schoondermark
H. B. Coles
J. Keuninga
J. Leendertse
W. F. A. Wynes
J. D. H. Kamer
L. van der Horst
P. C. W. Schoondermark
G. Leendertse
H. Kinnide w.